

SKAL VI MED EN HELHEDSPLAN

af Roudaina Al Khani, arkitekt, PhD stud. - Center for Tværfaglige Urbane Studier

laboratorium en stor debat om havnen og byen; den resulterede i en enighed om, at havneområderne fremover skulle få en anden betydning for byen og om at en helhedsplanlægning er nødvendig for at styre udviklingen på disse forladte, centralt placerede områder. Salget af havneområder i begyndelsen af 1980'erne til investorer uden en helhedsplan skabte usikkerhed for havnefrontens udvikling og en frygt for, at det ville udvikle i en kaotisk retning uden kontrol med arkitekturen og uden respekt for områdernes historiske/arkitektoniske værdier. Det vakte publikums interesse og forstærkede debatten om havnens fremtid.

Med inspiration fra Oslo havnekonkurrence blev der afholdt en idékonkurrence om Københavns havn i 1984, hvori et hovedtema var at komme med ideer til udvikling af havneområderne som helhed. Konkurrencen kom med spændende forslag til udformning af havnefrontområderne og fremhævede arkitektoniske kvaliteter og potentialer. Mange af konkurrencens projekter inspirerede senere projektforslag for en del af havneområderne. Imidlertid blev der ikke foretaget analyser af de institutionelle og økonomiske forhold, som var nødvendige for at realisere omdannelsen. Det var en arkitektur konkurrence, som først og fremmest interesserede sig for udform-

ning af havnefronten uden at gå ind i en dybtgående analyse af en byrevitaliseringsstrategi. Men der skete ikke meget efter konkurrencen, og havnen fortsatte med at sælge ud af arealerne et efter et.

Staten kom ind i billedet i 1988, da miljøminister Lone Dybkjær tog initiativ til at fastfryse salg og udvikling af havneområderne og til en registrering af deres historiske og arkitektoniske bygningskvaliteter. Det var en betydelig etape i erkendelse af den maritime arv. Senere blev der nedsat et 'Udvalg om Københavns Havn' i 1988. Formålet var at inddrage havneudvalgets anbefalinger i Københavns kommuneplan 1989, før den blev godkendt af miljøministeren. Udvalget kom med anbefalinger og forslag om de økonomiske og organisatoriske former for omdannelse. Nogle af disse anbefalinger (f.eks. promenaden langs havnefronten) blev indarbejdet i kommuneplanen og lokalplaner der fulgte sidenhen. Men der blev ikke nedsat en særlig organisation til at stå for omdannelsen. Siden har havneområderne været udpeget som vigtige byudviklingsområder i kommuneplanerne. I 1992 blev Københavns Havn, med loven om Københavns Havn, tildelt opgaven at stå for en planlægning og omdannelse af havnen, som skal være i overensstemmelse med kommuneplanlægningen.

I begyndelsen af 1990'erne var den offentlige debat om en *overordnet planlægning* for havne- og industriområder i København ret stille, kommuneplanlægningens fokus var på udvikling af Inderhavnen, og de tidligere debatter blev ikke fulgt op af videre undersøgelser af havn- og bysammenhænge og som basis for udformning af en udviklingsstrategi for havnefronten som en del af en bystrategi. Desuden manglede der i havnefrontdebatten en diskussion om en *visionær planlægning*, som kunne optage både ned- og opgange i samfundsøkonomien.

DEN SENESTE UDVIKLING

I de seneste år har Københavns havnefront oplevet en markant øget aktivitet og byggekraner er blevet rejst mange steder. Der blev bygget kontor og boliger i Søndre Frihavn og på Christianshavn. En række hovedkontorer er bygget på havnefronten, f.eks. Arkitekternes Hus på Christianshavn, og under konstruktion Ingeniørernes Hus på Kalvebod Brygge. På Holmen er Arkitektskolen, Filmskolen m. fl. flyttet ind. Det Kongelige Bibliotek er under udvidelse lige til kajkanten, projektet på den tidligere B&W grund er igang og på Islands Brygge tager havneparkanlægget form. Nu sker der noget på de havne- og industriarealer, som har stået ledige i mange år! Alt peger på deres øgede attraktivitet. ▶